

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی شهرستان

دانشکده توانبخشی

طرح دوره درس «گفتاردرمانی در اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری های جمجمه‌ای-چهره‌ای»

اطلاعات درس:

عنوان درس: گفتاردرمانی در اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری های جمجمه‌ای-چهره‌ای
کد درس: ۱۷

نوع و تعداد واحد: ۱ واحد تئوری- عملی (۰.۵ واحد تئوری و ۰.۵ واحد عملی)

نام مسؤول درس: سمیرا آقادوست

مدرس / مدرسان: سمیرا آقادوست

پیش‌نیاز / همزمان: ندارد

رشته تحصیلی: گفتاردرمانی

قطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

نیمسال تحصیلی: دوم

اطلاعات مسؤول درس:

رتبه علمی: استادیار

محل کار: تهران- خ انقلاب- پیج شمیران- نبش خ صفوی علیشاه- دانشکده توانبخشی- دانشگاه علوم پزشکی تهران- گروه گفتاردرمانی

تلفن تماس: ۰۱۷۳ ۷۷۵۲۰

نشانی پست الکترونیک: samira.aghadoost@gmail.com

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

در این درس دانشجو با مباحث پیشرفته اختلالات ارتباطی در ناهنجاری‌های جمجمه‌ای-چهره‌ای مادرزادی و اکتسابی با تمرکز بر شکاف لب و کام و چگونگی ارزیابی و درمان آنها آشنا می‌شود. در پایان این درس انتظار می‌رود دانشجو ساختار و عملکرد دریچه کامی-حلقی، اثر بی کفایتی کامی-حلقی و ناهنجاری‌های دهان، صورت و حلق بر گفتار و رشد زبان در شکاف کام را بشناسد. همچنین انواع ارزیابی‌های ادراکی و ابزاری و تفسیر آنها، تشخیص افتراقی و ثبت خطاها گفتاری مرتبط با شکاف کام، طراحی برنامه درمانی مناسب را انجام دهد. همچنین دانشجو باید شیوه کدگذاری شکاف کام در چارچوب ICF را بداند و انجام دهد.

اهداف کلی / محورهای توانمندی:

آشنایی با مباحث پیشرفته اختلالات ارتباطی در ناهنجاری‌های جمجمه‌ای-چهره‌ای مادرزادی و اکتسابی با تمرکز بر شکاف لب و کام و چگونگی ارزیابی و درمان آنها

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فرآگیر:

اهداف شناختی:

- دانشجویان با آنatomی و فیزیولوژی ساختارهای دهانی-چهره‌ای، عملکرد دریچه نرمکامی-حلقی در فعالیت‌های غیرگفتاری و گفتاری آشنا شوند.
- با تاثیر ناهنجاری‌های دهان، صورت و حلق بر گفتار و تشدید آشنا شوند.
- با رشد واجشتاختی اولیه در کودکان با شکاف لب و کام آشنا شوند.
- با ارزیابی ادراکی استاندارد مانند CAPS آشنا شود و بتواند به تشخیص افتراقی اختلالات گفتاری مرتبط با شکاف کام نیز آشنا شود.

- دانشجویان با ارزیابی دستگاهی شامل نیزومتری و نیزوآندوسوکوپی و ویدئوفلوروسکوپی آشنا شوند.
- بتوانند با ارزیابی دستگاهی نیزومتری، به ارزیابی عملکرد سیستم کامی-حلقی بپردازنند.
- دانشجویان در پایان بتوانند به تفسیر نتایج ارزیابی دستگاهی، ادراکی در بیماران شکاف لب و کام بپردازنند.
- بتوانند به توصیف تست تولید و ثبت خطاها مرتبط با تست فوتیک در افراد دارای شکاف لب و کام بپردازنند.
- با تکنیک‌های درمان اختلالات تولیدی در افراد مبتلا به شکاف لب و کام آشنا باشد.
- با ماهیت، هدف و موارد کاربرد کددھی شکاف کام و اختلالات همراه آن در چارچوب ICF آشنا شوند.

اهداف عاطفی:

- به ضرورت افزایش آگاهی والدین نوزاد و یا کودک با شکاف لب و کام نسبت به اختلال شکاف لب و کام و روند درمانی آن توجه کند.
- به ضرورت افزایش آگاهی والدین نوزاد با شکاف لب و کام جهت مراجعته زودهنگام به تیم شکاف لب و کام و شروع مداخله زودهنگام توجه کند.
- به ضرورت افزایش آگاهی والدین و در مواردی خود بیمار نسبت به توجه به جلسات گفتاردرمانی و پیگیری این جلسات توجه کند.
- به واکنش‌های عاطفی - هیجانی والدین و خود بیمار و اطرافیان وی در طی مراحل مختلف گفتاردرمانی مستقیم و غیر مستقیم توجه کند.

هدف روانی حرکتی:

- توانایی ثبت داده با نیزومتر و انجام آنالیز صدا با برنامه را به دست آورده باشد.
- توانایی اجرای تست‌های تولیدی و ادراکی در شکاف لب و کام را داشته باشد.
- توانایی انجام تست اورال و تشخیص مشکلات داخل دهانی در افراد شکاف لب و کام برای ارجاع به سایر متخصصین تیم را به دست بیاورد.

رویکرد آموزشی^۱:

□ مجازی²   □ حضوری³   □ نرکیبی³

روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
- یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

1. Educational Approach

2. Virtual Approach

3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

رویکرد حضوری

سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

بحث در گروههای کوچک

ایفای نقش

یادگیری اکتشافی هدایت شده

یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری مبتنی بر سناریو

استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسعه همتایان)

یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

در تدریس این درس از رویکردهای مجازی و رویکردهای حضوری استفاده می‌شود.

تقویم درس:

نام مدرس/مدرسان	امکانات و وسائل	فعالیتهای یادگیری/ تکالیف دانشجو	روش تدریس	عنوان مبحث	جلسه
دکتر سمیرا آقادوست	رایانه، ویدئو پروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مشارکت در کلاس جهت نهایی کردن طرح دوره درس، انتخاب عنوان تدريس جهت تدریس توسط همتایان	سخنرانی تعاملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی	مروری بر آناتومی و فیزیولوژی ساختارهای دهانی چهره‌ای عملکرد دریچه نرم کامی و حلقی با نگاه بالینی	۱
دکتر سمیرا آقادوست	رایانه، ویدئو پروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مشارکت در بحث‌های کلاس، مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی	آشنایی با اثر ناهنجاری‌های دهان صورت و حلق بر گفتار و تشدید و آشنایی با اهمیت رویکرد تیمی و شروع نقش گفتار درمانگر در پروسه درمان	۲
دکتر سمیرا آقادوست	رایانه، ویدئو پروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، اجرا و تمرین عملی	سخنرانی تعاملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی، بحث در گروه‌های کوچک	سایر مشکلات همراه با شکاف لب و کام و بروز انواع خطاها و جبرانی	۳
دکتر سمیرا آقادوست	رایانه، ویدئو پروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مشارکت در بحث‌های کلاس، مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله یا یادگیری مبتنی بر	انواع ارزیابی‌های ادراکی ابزاری و دستگاهی در شکاف لب و کام	۴

			محتوای الکترونیکی تعاملی	
دکتر سمیرا آقادوست	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی، نمایش و اجرای عملی	ادامه ارزیابی ها و ارزیابی دستگاهی در شکاف لب و کام با نگاهی ویژه بر ارزیابی با نیزومتر
دکتر سمیرا آقادوست	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مشارکت در بحثهای کلاس، مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، اجرا و تمرین عملی	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی	تفسیر نتایج ارزیابی دستگاهی و ارتباط یافته های حاصل از آنها تکنیک های درمانی اختلالات تولیدی مرتبط با شکاف کام
دکتر سمیرا آقادوست	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، اجرا و تمرین عملی	سخنرانی تعاملی، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی	روش های درمان های پرنسپالیتی جهت بهبود عملکرد کامی - حلقه
دکتر سمیرا آقادوست	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مشارکت در بحثهای کلاس، مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید، اجرا و تمرین عملی	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، نمایش و اجرای عملی یا یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی	ادامه درمان تولیدی در شکاف لب و کام + آشنایی با کد دهنده شکاف کام و اختلالات همراه آن در چارچوب آی سی
ارائه توسط دانشجویان	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	تعامل همزمان با سایر دانشجویان و استاد	تدريس توسط همتایان، سخنرانی تعاملی	ارائه تکالیف دانشجویان به صورت ارائه پاورپوینت و تدریس در کلاس

روش ارزیابی دانشجو:

سهم آزمون پایان ترم ۱۰ نمره، سهم آزمون های عملی، انجام تکالیف مختلف و مشارکت در شیوه های تدریس ۶ نمره و سهم آزمون ک (کوییز) های کلاسی شفاهی و کتبی، مشارکت در بحث های کلاسی و اجرای شیوه های عملی ارزیابی و درمانی آموزش داده شده در طول ترم ۴ نمره می باشد.

مراجع:

1. Howard S, Lohmander A. Cleft palate speech: assessment and intervention: John Wiley & Sons; 2011.
2. Kummer. Cleft Palate and Craniofacial Conditions: A Comprehensive Guide to Clinical Management: A Comprehensive Guide to Clinical Management, 2018.
3. SJ Peterson-Falzone, Cleft palate speech, 2001.